

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו שבת פרשת בשלח תשע"ז לפ"ק

שבת התוועדות עם תלמידי ישיבתינו הק' – קענאזע לעיק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך ווען - גליון תקס"ב

בסעודה שלישית

הים, תבע יהודה שיעמוד וימתין בנימין עד שיסע הוא, לחזור ולבוא בראשונה כסדרן לילך בראשונה. ובנימין שהיה באחרונה אמר כיון שאני סמוך לים אקפוץ תחלה לתוך הים, ולא רצה להמתין עד שיחזור יהודה להיות בראשונה ע"כ.

ונראה בביאורו, דאם כי סדר הדגלים ניתנה להם רק אחר קריעת ים סוף, מכל מקום ידעו כבר סדר זה גם במצרים, וכמבואר ברש"י איש על דגלו באותות לבית אבותם (במדבר ב-ב), באות שמסר להם יעקב, יהודה יששכר וחבולון ישאווה מן המזרח וכו' ע"ש. ועוד כי יציאתם ממצרים היתה על כנפי נשרים (שמות יט-ד), שנשא אותם הענן, וכמו שנאמר ויסעו בני ישראל מרעמסס סכתה (יב-לז), וברש"י ק"כ מיל היו ובאו שם לפי שעה ע"ש. ושפיר יש לומר שהניח הענן שם כל שבת על מקומו לפי סדר הדגלים לעתיד.

והנה מחנה ישראל תלתא פרסי הוי (ברכות נד:), והוא י"ב מיל, והוא מהלך של ערך בין ג' ל'ד' שעות, (כי שיעור מיל הוא בין ח"י לכ"ד מינוטין כידוע), ואם כן אם היה ממתין בנימין עד שישוב יהודה להיות בראשונה, היה צריך לשהות כארבע שעות, והוא לא רצה לעכב ישועתן של ישראל, על כן שם בנימין צעיר רודם, רד ים, הנגינה היא רביעי, שבירידתו הקדים בקיעת הים בארבע שעות קודם.

דבר אל בני ישראל ויסעו וגו', ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה (יד-טו). בגמרא (סוטה לו:) רבי מאיר אומר כשעמדו ישראל על הים, היו שבטים מנצחים זה עם זה, זה אומר אני יורד תחלה לים, וזה אומר אני יורד תחלה לים, קפץ שבטו של בנימין וירד לים תחלה, שנאמר (תהלים סח-כח) שם בנימין צעיר רודם, אל תקרי רודם אלא רד ים, והיו שרי יהודה רוגמים אותם שנאמר שרי יהודה רגמתם ע"כ. והנה הנגינה על תיבת 'רודם' היא 'רביעי', ובודאי דיש בזה רמיזא דחכמתא.

ונראה דהנה לשון הגמרא משמע שלא כל השבטים היו מתווכחים אלא שנים מהם, שהרי לא כתוב 'אלו עם אלו' אלא 'זה עם זה'. וכתוב בפנים יפות בפרשתנו (עה"פ ויבואו) כי שבת יהודה ובנימין היו מנצחים זה עם זה, כי כאשר יחנו בן יסעו (במדבר ב-יז) כתיב, והנה סדר חניית הדגלים, החונים קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה (ב-ג), ודגל מחנה ראובן תימנה ושניים יסעו, דגל מחנה אפרים ימה ושלישים יסעו, דגל מחנה דן צפונה ואחרונה יסעו ע"כ. ואם כן יהודה היה ראשונה במזרח, ובנימין היה במחנה אפרים בסופו למערב. והנה כאשר אמר ה' לשוב לצד מצרים, ויחנו לפני פי החירות, ממילא הלך יהודה ראשונה לצד מצרים. ובנימין שהיה אחריו היה עומד על שפת הים. וכיון שאמר ה' דבר אל בני ישראל ויסעו, ויבואו בתוך

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי גיל ושמחה ומתוך שבה והודי' להשי"ת, הננו מגישים מעומקא דליבא, ברכת מזל טבא וגדיא יאה, קדם עטרת ראשנו

~ כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ~

לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי נכדתו בת הדב"ן הרה"ג רבי אהרן ישעי' הלוי ראזנער שליט"א - דומ"ץ סאמבאטהעלי וראה"כ בקהלתינו הק' בן הגה"צ אב"ד טערצאל שליט"א עב"ג החתן הרב ברוך בן הרה"ג רבי פנחס שלום אייכנשטיין שליט"א אב"ד חודרוב שיקאגא בן כ"ק אדמו"ר מוידויטשוב שיקאגא שליט"א חתן הגה"צ ראב"ד אנטווערפן שליט"א למזל טוב
יהא רעווא שיזכה לשובע שמחות ורב תענוג ונחת דקדושה מכל יו"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת גוא"צ בב"א.

אמנם באמת יש בזה פלוגתא אם נסיעתם היה כדרך חניית גלים, כמבואר ברש"י (במדבר י-כה) דאיכא מאן דאמר כתיבה היו מהלכין, וכאשר יחנו כן יסעו, ואיכא דאמרי כקורה היו מהלכין זה אחר זה, ואז מחנה דן באחרונה, מאסף לכל המחנות ע"ש. ואם כן שבט בנימין שהיו בסופו של מחנה אפרים, היו עומדים אז מרוחקין מן הים, והם היו המספר הרביעי משפת הים. ואף על פי כן הקדימו עצמם לקפוץ תחלה להים, ושם בנימין צעיר רודם, רד ים, רביעי, אם כי היה השבט הרביעי משפת הים, הקדים עצמו לקיים מצות ה' לקפוץ אל הים.

ויש בזה מוסר השכל במה שאנו רואין שדגל מחנה דן לא היו מוכנים לקפוץ אל הים, והוא כי שבט דן היה עמהם פסל מיכה, וכמו שנאמר (זכריה י-יא) ועבר בים צרה, ודרשו חז"ל (סנהדרין קג:) זה פסלו של מיכה ע"ש. (עיין תרגום יונתן בפרשתנו יז-ח). והמים להם חמה כתיב עליהם (יד-כט), ופלטן הענן, ועמלק בא עליהם, ויזנב בך כל הנחשלים אחריך (דברים כה-יח), זהו שבטו של דן (תנחומא שם). ומי שיש לו פסל מיכה, לא מוכן למסור נפשו עבור ה', והם לא יקפצו אל הים. אך הלא היה עמהם שבט נפתלי ושבט אשר שכשרים היו, ולמה לא קפצו הם. אך זה מלמד אותנו מה חברותא רעה גורם, שכיון שהיו בחברותא עם שבט דן, נתקרה גם אצלם כח המסירת נפש. ומצינו כן בקרח, אשר דתן ואבירם ואון בן פלת בני ראובן החזיקו עמו במחלוקת (במדבר טו-א), וברש"י בשביל שהיה שבט ראובן שרוי בחנייתם תימנה, שכן לקחה ובניו החונים תימנה, נשתתפו עם קרח במחלוקתו (תנחומא ד) ע"כ. וכן הוא ברש"י (שם ג-כט).

ולעומת זה מצינו גודל החשיבות של חברותא טובה עם אנשי מעלה, שהחונים לפני המשכן קדמה וגו' משה אהרן ובניו (שם ג-ח), וברש"י וסמוכין להם דגל מחנה יהודה, והחונים עליו יששכר וחבלון, טוב לצדיק טוב לשכנו, לפי שהיו שכניו של משה שהיה עוסק בתורה, נעשו גדולים בתורה וכו' (תנחומא יב) ע"כ. הרי לנו ההשפעה של חברותא טובה שגורמת התעלות להאדם.

*

ומה היה שכרו של בנימין שקפץ תחלה לים, אמרו חז"ל (סוטה שם) לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזון לגבורה [שבית קדשי הקדשים בנוי בחלקו שנאמר (דברים לג-יב) לבנימין אמר ידיד ה', ישכון לבטח עליו, חופף עליו כל היום, ובין כתפיו שכן ע"כ. והיינו שההר הבית אמרו חז"ל (יומא יב) שנפל בנחלת יהודה, וחלק ממנו נפל בנחלת בנימין. ומה היה בחלקו של יהודה, הר הבית והלשכות והעזרות. ומה היה בחלקו של בנימין, אולם והיכל ובית קדשי קדשים ע"ש. והשראת השכינה היא על הכפורת בבית קדשי קדשים, וזה נפל בחלקו של בנימין. ואף יהודה שהיה מתווכח עם בנימין

ואומר אני יורד תחלה לים, לא נתקפח שכרו עבור מסירת נפשו בכת, וזכה גם כן שעל כל פנים חלק מבית המקדש היה בחלקו, ואמרו חז"ל (שם) שבנימין הצדיק היה מצטער עליה בכל יום לבלעה ע"ש.

והענין הוא, כי לא יתכן השראת השכינה רק במי שמבטל עצמו כליל לה', ואין לו שום רצון עצמי, ואין אצלו שום ישות, רק הוא מתבטל כולו לה'. ועל דרך שמצינו במשה ואהרן שאמרו ונחנו מה (שמות טז-י), שאין להם מציאות עצמי. כי הכתוב אומר אשכון ואת דכא ושפל רוח (ישעיה נז-טו), וגבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל (תהלים קא-ה), אין אני והוא יכולין לדור בעולם (סוטה ה). ומדה זו היה אצל בנימין הצדיק, שנפשו לא היה תופס מקום אצלו בנוגע לכבוד שמים, ואם ה' אומר לקפוץ לים, היה מוכן באותו רגע להפקיר ימי חייו עבור רצון ה'. ולא עוד אלא גם בהיה אפשר לעשותה על ידי אחרים, שהרי יהודה צועק אני יורד לים תחלה, הודרו וקפץ הוא תחלה לים, ולא החשיב חיותו כלל כשנוגע לכבודו של מקום. ועל כן זכה להיות אושפיזון לשכינה.

והנה ישנם בני אדם שלעתים מזומנים הם עומדים במדריגה זו, ואז הם ראויים להשראת השכינה, אבל אין זה מובטח שימשיכו במדה זו, ואז יצטרך השכינה להתרחק, כי אין אני והוא יכולים להיות במדור אחד. לא כן בנימין היה תמיד עומד במדה זו, ועל כן אמר עליו הכתוב, שהוא ידיד ה', ישכון לבטח עליו, שאין לחוש שהשראת השכינה יצטרך ברבות הימים להסתלק ממנו, אלא ה' שוכן עליו לבטח, כי התעצם עצמו במדה זו. ומסיים עלה יובין כתפיו שכן, כי מי שהולך בקומה זקופה, הראש מוגבה ועומד גבוה מכתפיו. אבל מי שנכנע ראשו מורכן למטה, ואז ראשו הוא בין כתפיו. ובמדה זו היה בנימין, ובין כתפיו שכן, שראשו מורכן ומוכנע למטה עד בין כתפיו. ולכן אמרו חז"ל (זבחים נד:) דמתחלה רצו לבנות הבית המקדש בראש ההר בעין עיטם דמדלי, ושוב אמרי ניתתי ביה קליל [נעשה אותו נמוך מעט] כדכתיב ובין כתפיו שכן ע"ש. והיינו שאין חשיבות להראש רק כאשר הוא מורכן בין כתפיו.

וזאת היא עבודת האדם, כל אחד היה רוצה להתעלות ולהגיע למדריגת חכם וצדיק, אבל לא מוכן תמיד לוותר על רצונותיו הגשמיים כלום, ורק כאשר הכל מסודר אצלו אז ינצל הזמנים האחרים לעבודת ה'. אבל התורה אינה מתקיימת באופן זה, רק במי שמפקיר עצמו כמדבר, ואין לו רק שאיפה אחת לעבוד את ה', וכך היא דרכה של תורה במעוט מאכל ושינה ותענוג וכו', ואז אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא. ורק מי שקופץ לים בלי שום חשבונות, וזכה להיות אושפיזון לגבורה.

עוד מצוה, לקבל בזה קורת רוח בעולם הבא שיפה בהן שעה אחת מכל חיי העולם הזה. ויקח משה את עצמות יוסף עמו, הביזות הים לא מלוין עם האדם בצאתו מן העולם, אבל המצוה של עצמות יוסף זה יקח עמו, וצדק לפניו יהלך.

ועל זה רמזו במשנה (אבות ה-כא) בן ארבעים לבינה, כי בימי הילדות חסר להאדם ההשגות אלו בדרך כלל, ויופי העולם הזה מבלבלו ומטרידו ללכת אחר מראה עיניו. וחסר לו החכמה והבינה להיות רואה את הנולד אחר עוזבו את עולמו. ורק בן ארבעים שנה אז מתפתחים עיני השכל, ומגיע להבינה כי ימי חיינו הבל, ומתי אעשה גם אנכי לביתי. ויש להאדם להשתדל בימי נעורו להיות מאלו שיוכלו לומר ברבות הימים, אשר ילדותנו שלא ביישה זקנותינו (סוכה ג.), ולנצל כל שעה לתורה ועבודת ה'.

*

והכתוב מספרת, ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור, וילכו שלשת ימים ולא מצאו מים, ויבואו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם וגו' (טו-כב). וברשי' הסיען בעל כרחם, שעטרו מצרים את סוסייהם בתכשיטי זהב וכסף ואבנים טובות, והיו ישראל מוצאין אותם בים וכו', לפיכך הוצרך להסיען בעל כרחם ע"כ. ובגמרא (בבא קמא פב.) וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים, דורשי רשומות אמרו אין מים אלא תורה שנאמר (ישעיה נה-א) הוי כל צמא לכו למים וכו' ע"ש.

וזה מוסר השכל, שכאשר ראש האדם שקוע לצבור הון ועושר, עוד כלי של כסף עוד טבעת ונום, אז מתרחק מהתורה, שגם כאשר מסיעין אותו משם, הולך בלי תורה, וילכו שלשת ימים ולא מצאו מים, ואם תעזבני יום יומים אעזבך (ספרי עקב יא-כב). וגם כאשר יושב כבר ללמוד ומוצא המים, המים מרים לו, אינו מוצא בה מתיקות ועריבות, אלא טעם מרירות טועם בה. ורק מי שמפקיר עצמו לתורה, והוא חכם הרואה את הנולד, להתקן עצמו בפרוודור שיכנס לטרקלין, הוא טועם מתיקותה של תורה ומצותיה.

והנה בימי השובבי"ם לומדים התלמידים סדרים של שעות רצופות, אשר אין ערוך לחשיבותה, כי מלבד המפסיק ממשנתו מאכילין אותו גחלי רתמים (הגיגה יב.), ותורתו נעשית לו קרעים קרעים (סנהדרין עא.), הרי זה מגביר התמדת האדם, ורק אז יוכל לטעום טעמה של תורה. ויש להתרגל בזה גם בשאר ימי השנה, להיות לו על כל פנים סדר אחד וכדומה, שבו ילמוד ברציפות. וכבר דיברו ספרי המוסר במה שמצינו ברבי עקיבא (כתובות סב.), שעזב את אשתו וביתו ללכת ללמוד תורה י"ב שנים רצופות, וכאשר בא אחר כך חזרה לביתו, שמע

והכתוב אומר בפרשתנו, ויקח משה את עצמות יוסף עמו (יג-ט). ואמרו חז"ל (סוטה יג.) בוא וראה כמה חביבות מצות על משה רבינו, שכל ישראל כולן נתעסקו בביזה, והוא נתעסק במצות שנאמר (משלי יח) חכם לב יקח מצות ע"כ. ויש להבין למה נקרא זה חכמה, יותר יוצדק לומר על זה חסידות וצדקות. ומבואר בספרים הקדושים כי הכסיל אינו רואה אלא מה שעומד לפניו, אבל החכם הוא רואה את הנולד (תמיד לב.). ומי שהוא חכם עוד יותר, רואה להלאה יותר את התוצאות. ולדוגמא, אחד שהוא חכם וממולח, כאשר מציעים לו ליקח סחורה למסחר, אינו מתפעל מהיופי החיצוני, אלא עושה חשבון במחשבתו, אם יוכל למכור את הסחורה במחיר הגבוה ביותר, ורק אז קונה אותה. ולפעמים עולה לו שמסחורה זול, גם כשחסר יופיה החיצוני, יוכל להרויח עוד יותר. ומשה רבינו לא נתעוררו עיניו מביזות הים, אלא היה חכם לב, שרק התורה ומצותיה חשובים, ולכן עסק הוא באותו זמן בעצמות יוסף.

וביתר ביאור, כי האדם שואף להון ועושר, שמבין ומשכיל שבזה יוכל להטיב מצב ימי חייו. אבל באמת ימי שנותינו בהם שבעים שנה, ואם בגבורות שמונים שנה, והם ימים קצרים מאד, וימינו כצל עובר, כצלו של עוף הפורח. אמנם העולם הזה הוא רק כפרוודור בפני טרקלין, אחר זה יש עולם הבא, אשר שם החיים נצחיים לעולמי עד, ורק מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, והתקן עצמן בפרוודור כדי שתכנס לטרקלין, ואין מלוין לו לאדם לא כסף וזהב ואבנים טובים ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד, ולכן הם נחמדים יותר מזהב ומפז.

והתורה אומרת, ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתם ובינתכם לעיני העמים וגו', ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה (דברים ד-ו). והיינו כי חכמי האומות גם הם רואים את הנולד, אבל אין עיניהם רואות רק את העולם הזה, וכל שאיפתם הוא רק בנוגע טובות עולם הזה, והם רואים רק עד זמן קצר של צל העוף הפורח. אבל כלל ישראל הם חכמים יותר, אנו רואים את הנולד הרבה רחוק יותר מהם. לא כדאי לנו לבלות את הזמן עבור ימי חיים הקצרים של עולם הזה, והשאיפה שלנו היא לצבור בר על החיים הנצחיים שלעתיד, ולכן גם האומות אומרים עלינו רק עם 'חכם ונבון' הגוי הגדול הזה, כי הם רואים את הנולד יותר מכולם.

ולכן בשעה שישראל היו עוסקים בביזות הים, לאסוף אבנים טובות ומרגליות על העתיד, ולמלא משא של עוד חמור וסוס מביזות הים, אז היה משה עומד מן הצד, חבל על הזמן להיות טרוד בדברים שאין תועלתם רק לפי שעה, 'וחכם לב' יקח מצות, הוא רואה את הנולד יותר מכולם, הוא מחפש קיום

והנה ידועים דברי הבני יששכר (שבט ב-ה) שכתב, קבלנו מרבתינו, להתפלל בט"ו בשבט על אתרוג כשר יפה ומהודר שיזמין השי"ת בעת המצטרך למצוה, כי הנה זה היום אשר עולה השרף באילנות, והוא כפי הזכות של כל אחד מישראל, הנה מה טוב שיתפלל האדם ביום ההוא ראשית יסוד הצמיחה, שיזדמן לו השי"ת לעת המצטרך את הפרי עץ הדר, ותפלתו תעשה פירות. וזהו שרמו התנא, בט"ו בו ראש השנה לאילן (ראש השנה ב.), להורות על אילן המיוחד המבואר בתורה למצוה ע"כ

ויש לומר עוד, כי ראש השנה לאילנות הוא גם להאדם עץ השדה, והיא ראש השנה 'לאילן', היינו אילן הנשמות שבו קשורים כל נפשות ישראל. ויש להתפלל על פרי האתרוג, דאיתא במדרש (ויק"ר ל"ב) שאתרוג רומז על בני אדם שיש בהם תורה ומעשים טובים, טעם וריח יחד ע"ש. והיינו להתפלל שגם הוא עצמו יתגדל להיות פרי הדר כמו אתרוג.

והנה האתרוג היא הפרי היותר מהודר מכל שאר הפירות, שקראו הכתוב בתואר פרי עץ הדר (ויקרא כג-מ). והענין הוא, כי נמשלו ישראל לתפוח, דכתיב (שיר ב-ג) כתפוח בעצי היער וגו', מה תפוח זה פריו קודם לעליו, אף ישראל הקדימו נעשה לנשמע (שבת פח.), ובתוספות (שם) דתפוח היינו אתרוג ע"ש. וכבר ביארנו במקום אחר, כי העלים הם השומרים להפרי, וכמו שאמרו (חולין צב.) אלמלא עלייא לא מתקיימין אתכליאיא, שהעלין סובלין הרוח, ומגינין שלא יכם שרב ושמש ורוחות ע"ש. וכל שאר האילנות אינם מוכנים להוציא פירותיהם, רק אם הם מסודרים בהשומרים להפרי. ועליו קודמין לפריין. לא כן הצדיק האתרוג אין לו חשבונות, הוא מוציא פירותיו בציווי ה', גם אם לא מוכנים לפניו השומרים אותו, ויתכן שיסבול עבור זה, ותפוח זה פריו קודם לעליו.

ומדה זו נתבעת מן האדם, להפקיר עצמו כולו עבור כבוד ה' ותורתו, בלי שום חשבונות, ובימי הנעורים להקדישם כולם לה', בלי שום הפסק בנתיים, רק לישיב באהלה של תורה לצבור הונה של תורה, דף אחר דף, ולהשלים מדותיו לשם ולתפארת, וסוף הכבוד לבוא שיזכה להתעלות, ולהיות חכם הרואה את הנולד מרחוק, לא רק בימי חיי הבל של עולם הזה, אלא על החיים הנצחיים העתידין לבוא אחר זה, אשר יפה שעה אחת קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה, ונזכה לראות בקרוב בימינו ישועתן של ישראל בביאת בן דוד במהרה דיין.

שאשתו אומרת אי לדידי ציית יתיב י"ב שנין אחריני, ולא נכנס להבית אלא חזר ללמוד על עוד י"ב שנה ע"ש. ולכאורה הו' ליה ליכנס על כל פנים לשעה אחת לביתו לשאול בשלומה ושוב יחזור ברשותה. ופירשו כי לא רצה להפסיק מלימודו גם לשעה קלה, ושני פעמים י"ב שנה אינו כמו כ"ד שנה רצופות, ופוק חזי תקיפי קדמאי.

*

וכאשר צעק משה אל ה', אמר הכתוב ויורהו ה' עץ, וישלך אל המים, וימתקו המים (טו-כה). ונראה הכוונה כי שמענו כבר היום, כי האדם עץ השדה (דברים כ"ט), והיום הוא ראש השנה לאילנות (ר"ה ב.), ויש בה הארה רבה לתורה כידוע מספרים הק', כי בעשתי עשר חודש באחד לחודש וגו' הואיל משה באר את התורה הזאת לאמור (דברים א-ה). והענין בזה הנוגע לימי הנעורים הוא, כי אנו רואין שכאשר נוטעין אילן חדש, או קושרין אותה משתי צדיה לעצים, כדי שתתגדל האילן ישר ולא תהא נוטה כפוף לצדיה. ואם רואין שנתעקם קצת, או מחזירין אותה לצדה השניה בכפיה, כדי שלא תתעקם עוד יותר. ואם האילן היתה יכולה לדבר, יתכן שהיתה מתרעמת מה עושין לה, שקושרין אותה לעמוד על מקום אחד, וכופין אותה שלא תוכל לזוז ממקומה, אבל כל משכיל מבין שזהו רק לטובתה, שלא תהיה אילן עקומה, ואם כי תהא קשה עליה בתחלתה, מכל מקום אחר זה תהא עומדת ישרה ביופיה לנוי על מאה שנה ויותר.

כן האדם בילדותו, כאשר הוא אילן רך, אם רוצים שיתגדל ויתעלה לשם ולתפארת, כמו שאלקים עשה את האדם ישר, צריכין לצמצמו שלא יוכל לילך ולראות ולשמע כל דבר, וישב באהלה של תורה תדיר, ואז יוצמח להיות פרי תפארת. וכל זה הוא רק לטובתו, שיהנה ממנה אחר זה כל ימי חייו. ואם כי לא מבין כעת עדיין התועלת, יבוא יום שיכיר טוב לכל מה שצמצמו אותו, והיו כופין אותו להתגדל ישר.

ולכן כאשר צעקו ישראל כי המים מרים הם, שהתורה שמצמצמת את האדם היא מר, ועבדא בהפקירא ניחא להו, 'ויורהו ה' עץ', הורה אותו ללמוד מהעץ הרך שנוטעין אותה, אשר רק אם קושרין אותה, ומטין אותה להיות עומד על מקומה ישר, אז מצמחת לאילן תפארת עטרת לכל. והצמצום הזה אינו מר אלא הטובה האמיתית, ואז 'וימתקו המים', השכילו שהמים המרים הם באמת מתוקים.

*

הגליון הזה נתנדב על ידי

מוה"ר ר' נתמן רייך הי"ו לרגל השמחה השוריה במעוננו בהכנס בני לעול התורה והמצות	מוה"ר ר' יצחק מרדכי פאללאק הי"ו לרגל השמחה השוריה במעוננו בהולדת בני למול טוב	מוה"ר ר' נתנאל ב"רם ווייס הי"ו לרגל השמחה השוריה במעוננו בהולדת בתו למול טוב	מוה"ר ר' אשר זעליג טאה הי"ו לרגל השמחה השוריה במעוננו בנישואי בתו למול טוב	מוה"ר ר' שמחה ברייער הי"ו לרגל השמחה השוריה במעוננו באירוסיו בתו למול טוב
---	---	--	--	---